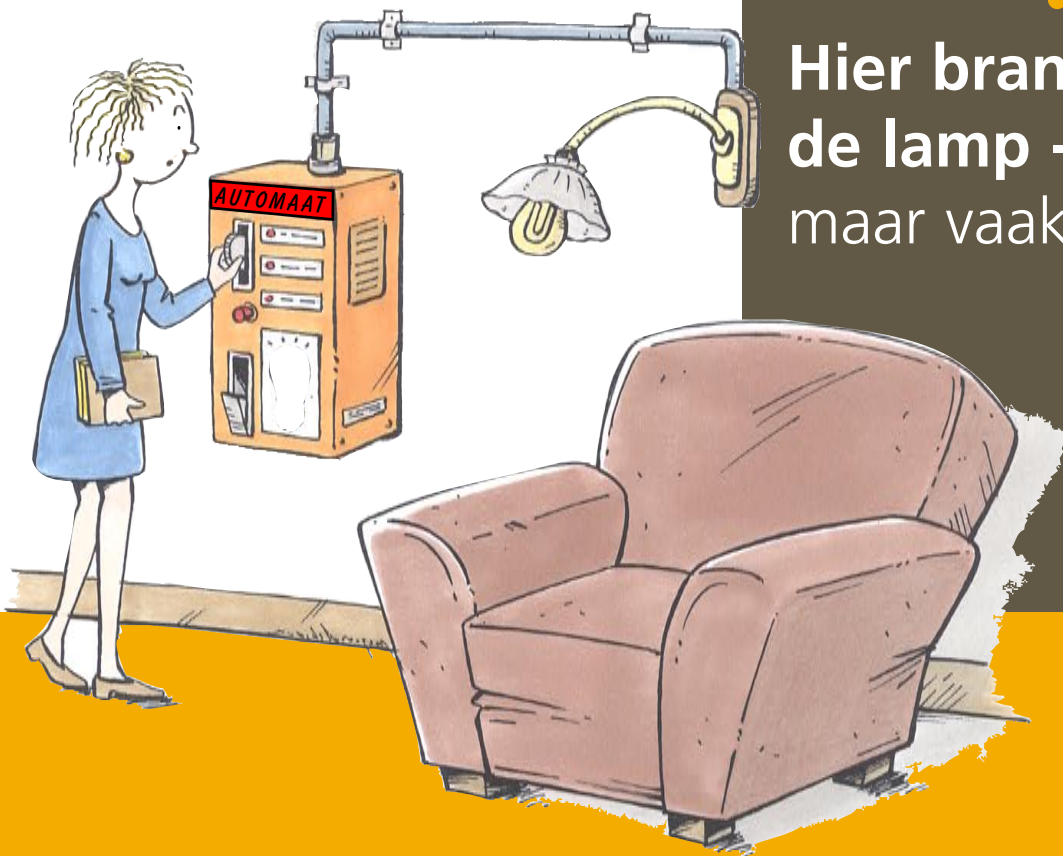

milieutips

Hier brandt
de lamp -
maar vaak onnodig

Ongeveer 10 à 15 % van alle elektriciteit in België wordt gebruikt voor de verlichting van gebouwen, wegen... In onze woningen gebruiken we steeds meer lampen, de tijd van het ene peertje boven de tafel is voorbij. Natuurlijk hebt u een aantal lampen nodig om tijdens de donkere uren van de dag comfortabel te kunnen leven. Maar sinds enige tijd maken andere soorten verlichting hun opwachting: sfeerverlichting, accentverlichting, feestverlichting, buitenverlichting, tuinverlichting... Sommige lampen zijn ronduit overbodig, op andere verlichtingspunten kunt u op verschillende manieren besparen.

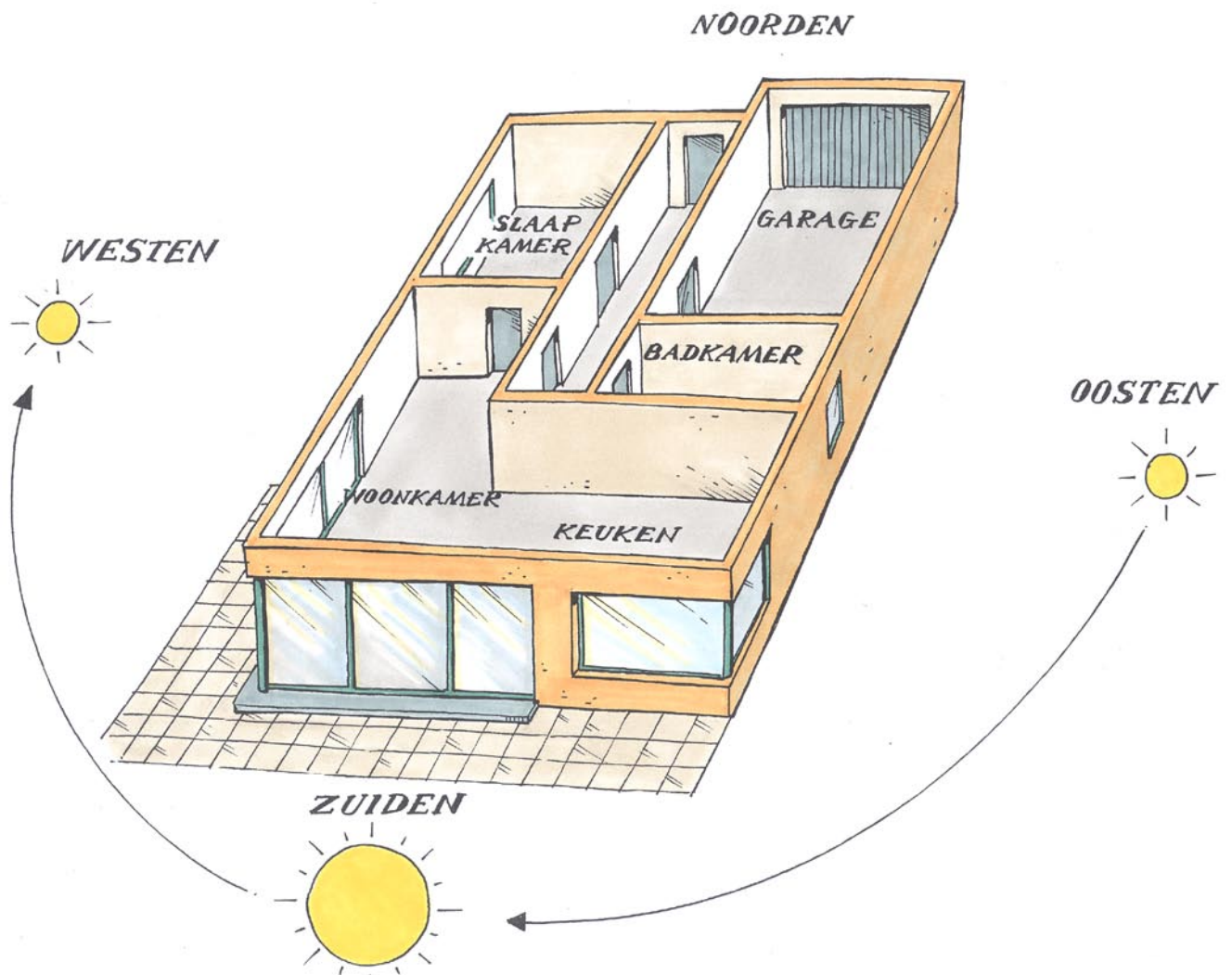
Het gemiddelde elektriciteitsverbruik van een Vlaams gezin bedraagt 3500 kWh. Maar om 1 kWh elektriciteit te produceren in onze elektriciteitscentrales is 2,5 kWh (primaire) energie (gas, steenkool, uranium, stookolie) nodig, mét luchtvervuiling (broeikasgassen, verzuring, ...) of kernafvalproblemen er bovenop. Bovendien heeft een gloeilamp slechts een rendement van 5 à 10 %, want 90 à 95 % gaat verloren aan warmte. Uiteindelijk komt via een gloeilamp dus slechts 2 tot 4 % van de primaire energie als licht in de kamer terecht. Zowel voor het leefmilieu als voor de eigen portemonnee springen we dus best zuinig om met energie in het algemeen en met verlichting in het bijzonder.

Maak verlichting overbodig

- Werk overdag op plaatsen waar voldoende daglicht aanwezig is, zelfs op een druilerige dag. Plaats uw bureau, werktafel of werkbank bij een raam.
- Houd bij nieuwbouw of verbouwing rekening met de inval van het daglicht op de plaatsen waar voor dagelijkse bezigheden voldoende licht nodig is (keuken, woonkamer, bureau, atelier, speelkamer...). Probeer bij de inrichting rekening te houden met de stand van de zon: werkt u bv. vaak 's avonds in uw bureau, kies dan een plaats die op het westen gericht is.
- Hoge ramen laten veel licht binnen, evenals ramen geplaatst in verschillende muren.

Schakel overbodige verlichting uit

- Door op bepaalde plaatsen een timer, sensor of een detector te plaatsen, gebruikt u verlichting alleen wanneer het nodig is (bv. bij buitenverlichting).
- Maak er een gewoonte van bij het verlaten van de kamer altijd het licht uit te doen. Dit bespaart energie bij alle types van lampen, ook bij de recentere TL-lampen en spaarlampen.
- Als de lichtschaakelaar buiten de te verlichten kamer staat, vergeet u vaak het licht te doven. Een lichtschaakelaar met een klein verklikkerlichtje voorkomt dat.

Maak niet te veel licht

- Overdrijf niet met sfeer- en accentverlichting.
- Installeer een aangepaste verlichting: in bijgebouwen, gangen, trappenhuisen, bergingen, garages... volstaat meestal verlichting met een beperkt vermogen.

Zorg voor meer rendement

- Gebruik zuinige lampen. Gloeilampen en halogeenlampen zijn energievreters. Spaarlampen en TL-lampen met elektronische ontsteking zijn veel efficiënter en gaan tot 15 keer langer mee. Die twee eigenschappen compenseren ruimschoots de hogere aankoopprijs. Spaarlampen zijn hierdoor binnen het jaar terugverdiend. Alleen in ruimtes waar het licht maar een paar minuten per dag brandt zijn gloeilampen nog een goede keuze.
- Er is ondertussen een hele gamma aan spaar- en TL-lampen zodat u ongetwijfeld een milieuvriendelijkere lamp vindt met de lichtkwaliteit, vorm, kleurweergave, startsnelheid en dimbaarheid die u wenst. Zo zijn spaarlampen te verkrijgen in warm wit licht (2700 K), wat vergelijkbaar is met een gloeilamp, tot koud wit licht (4000 tot 6000 K), vergelijkbaar met daglicht. Deze informatie wordt vermeld op de verpakking.
- LED-verlichting (Light Emitting Diodes) is relatief nieuw op de markt. Dit soort verlichting is momenteel nog duur, maar wordt wel gekenmerkt door een erg laag verbruik en een lange levensduur. Momenteel wordt ze o.a. gebruikt in verkeerslichten en stoplichten. Ze kunnen ook binnenshuis gebruikt worden, bv. in de gang of langs trappen.
- Gebruik een goede lichtarmatuur (d.i. het onderdeel waarin de lamp zich bevindt) zodat het licht gericht wordt naar waar het gewenst is — op de tafel en niet op het plafond bijvoorbeeld.

Bekijk bij aankoop van nieuwe armaturen of ze geschikt zijn voor spaarlampen.

- Lichtarmaturen met spiegellende binnenkanten of lamellenroosters geven meer lichtopbrengst.
- Let op, een lamp met groot vermogen dimmen geeft weinig energiebesparing! U kunt dan beter een lamp gebruiken met een lager vermogen. Of gebruik speciale spaarlampen met een speciale elektronische dimmer die wel veel energie besparen.
- Met doorschijnende lampenkappen volstaat een lamp met een kleiner vermogen voor dezelfde lichtopbrengst als met een zware kap.
- Maak lampenkappen en lampen regelmatig schoon zodat hun rendement behouden blijft.
- Onthoud dat donkere plafonds en wanden het licht absorberen en twee- tot driemaal meer licht vragen dan lichte muren.

kWh = kilowattuur: eenheid van energie, d.w.z. vermogen (kilowatt) vermenigvuldigd met de tijd (uur) waarin het geleverd wordt. 1 kw = 1000 watt. Een lamp van 100 watt (0,1 kW) die 5 uur brandt, verbruikt 0,5 kWh.

K : Kelvin: eenheid van temperatuur die ook gebruikt wordt om de kleurtemperatuur aan te geven.

Andere tips, bv. over andere vormen van energiebesparing, vindt u op de website van de provincie Vlaams-Brabant: www.vlaamsbrabant.be/milieutips. Of vraag ernaar bij uw gemeentebestuur.